

DITEC je vedúcim integrátorom informačných technológií. Svojim zákazníkom poskytujeme komplexné služby v oblasti nasadzovania a prevádzky informačných systémov.

DITEC
Data Information Technology & Expert Consulting

DITEC je firma s tradíciou. Počas svojej existencie sme sa vypracovali na stabilný subjekt, ktorý je dôveryhodným a dlhodobým partnerom významných organizácií.

Elektronické služby štátu a vládni portál

Pavol Frič, VP pre stratégiu

Obsah prezentácie

- **Súčasný stav**
- **Základné východiská**
- **Koncepcia riešenia**
- **Architektúra**
- **Postup budovania**
- **Otvorené otázky**

1. Súčasný stav

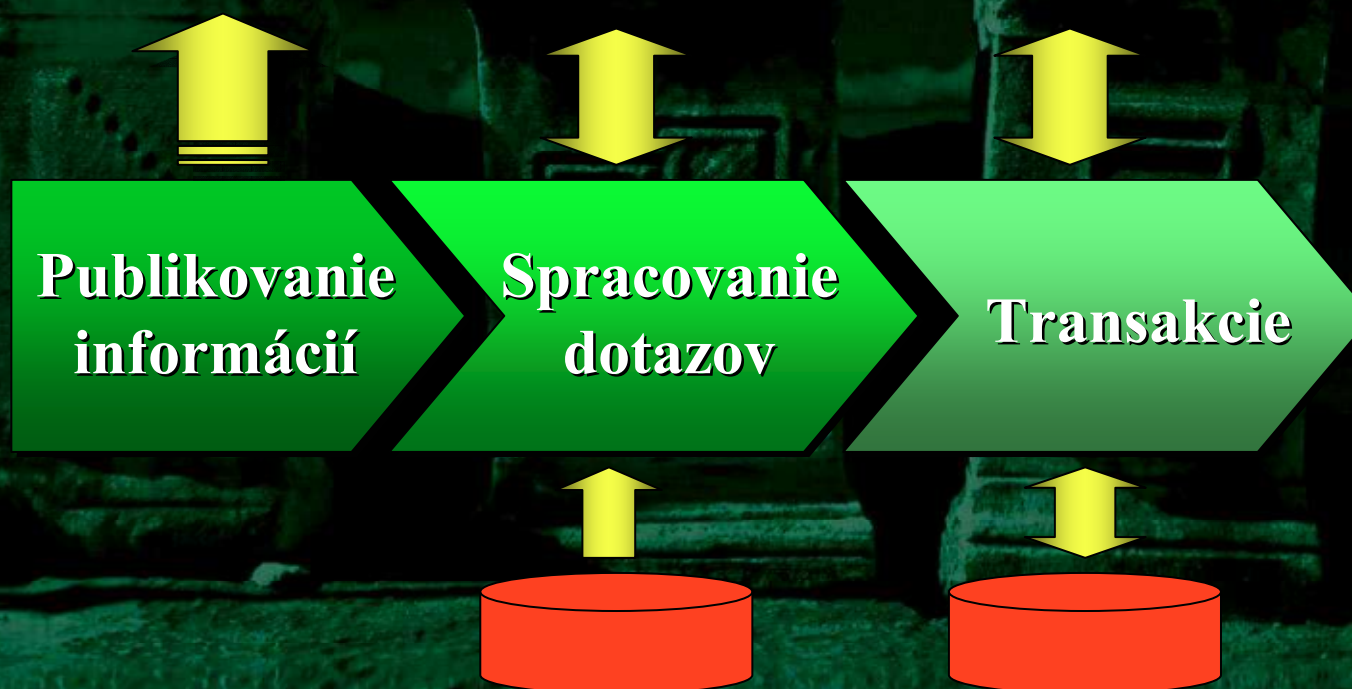
- **Jasne chápaná motivácia pre využívanie elektronických služieb:**
 - zníženie nákladov na výkon funkcií štátu (ekonomická motivácia)
 - zvýšenie dostupnosti a transparentnosti služieb (boj proti korupcii)
 - zvýšenie kvality služieb poskytovaných štátom (politická motivácia)
 - nevyhnutnosť prostredia (otázka prežitia)
- **V súčasnosti už existuje reálny dopyt po elektronických službách štátu zo strany ich potenciálnych konzumentov (najmä G2B)**

Legislatívny základ

- **211/2000 – Zákon o slobodnom prístupe k informáciám**
- **215/2002 – Zákon o elektronickom podpise**
 - doposiaľ nie je možné využívať ZEP
 - pre administratívny styk „uzavretý systém“ nie je
- **428/2002 – Zákon o ochrane osob. údajov**
 - limituje rozsah aplikovateľnosti predchádzajúceho
- **Zákon o elektronickom obchode**
 - zatiaľ iba v procese prípravy
 - „preklad“ direktívy EÚ
 - obmedzuje sa na on-line poskytovanie služieb

Čo máme naozaj k dispozícii

- Sú implementované čiastkové riešenia – základné funkcie
- zatiaľ nie na jednotne koordinovanej báze

- **Publikovanie elektronických informácií**
 - výrazný impulz predstavuje zákon o „slobodnom prístupe k informáciám“
 - väčšina inštitúcií publikuje informácie na Web stránkach
 - začína aj publikovanie „formulárov“, ktoré je možné stiahnuť, vytlačiť a vyplniť
 - informácie organizované podľa inštitúcie, nie podľa potrieb používateľa (OBCAN.SK)
- **Spracovanie dotazov - selektívne poskytovanie informácií**
 - niektoré inštitúcie poskytujú prístup k vlastným informačným zdrojom (napr. ORSR.SK)

■ Transakcie:

- iba v začiatkoch - legislatívny základ bol vytvorený iba nedávno (elektronický podpis, elektronický obchod)
- existujú však prvé „lastovičky“ – elektronické colné konanie, elektronické podávania daňových priznaní (piloty)
- menia sa základy procesov - potreba zapracovania princípov do špecifických legislatívnych aktov – podmienka plošného nasadenia

Čo vidí používateľ (občan)

- stále pretrváva potreba osobnej návštevy „úradu“
- jednotlivé inštitúcie spolu nekomunikujú
 - občan stále je základným informačno-prenosovým médiom pre orgány štátu navzájom („prines potvrdenie z vedľajšej kancelárie“)
- neexistuje centrálné miesto prístupu k službám
 - riešenia a služby obmedzené na konkrétny orgán
 - organizácia služieb nie je prispôsobená potrebám občana, ale organizačnému usporiadaniu štátu
 - neexistuje portál - „virtuálny štát“

„Objektívne“ limitujúce faktory

- legislatíva pre akceptáciu el. dokumentov
- nie je možné využívať ZEP
- nízka úroveň dostupnosti infraštruktúry
- absencia dôvery v el. transakcie
- investičná náročnosť
- procesná náročnosť
- prevádzkové problémy
- nízka úroveň štandardizácie

Organizácia a riadenie ?

- **Proces budovania e-government nemá zodpovedajúce organizačné ukotvenie**
 - kto má právomoci a zodpovednosť ?
- **Min. dopravy – sekcia informatizácie**
 - formálne zodpovedná za informatizáciu
 - v podstate bez zodpovedajúcich finančných prostriedkov na financovanie nadrezortných projektov
 - bez zodpovedajúcich kompetencií potrebných pre efektívne riadenie tohto procesu
- **Rezorty**
 - vlastné financie, vlastné rozvojové projekty (bez explicitnej koordinácie)

2. Východiská

- Potreba si uvedomiť, že elektronické služby je potrebné budovať komplexne so zohľadnením ich špecifík

Používateľ je centrom snaženia

- používateľ chce komunikovať so „štátom“, nie s jeho konkrétnou zložkou
 - členenie služieb podľa potrieb občana, nie podľa „kompetenčného zákona“
- preferované je centralizované miesto poskytovania služieb – portál
 - zabezpečenie integrácie procesov „nad jednotlivými orgánmi“
 - zabezpečenie vnútorného zdieľania informácií, ktoré vlastní štát

Rôzne potreby používateľov

- požiadavky na poskytovanie služieb pre občanov a firmy nie sú identické !!
- G2C - občan vykonáva transakcie vo svojom mene
 - prístupové práva závisia od poskytovaných služieb (občania sú si rovní – rovnaké prístupové práva k službám)
- G2B - občan vykonáva transakcie v mene subjektu
 - zložitý systém práv viazaných na konkrétnu službu
 - potreba integrácie na ďalšie subjekty mimo štátnu správu (napr. banky) a ich služby
 - „znalí“ používatelia – opakujúce sa činnosti

Zaručený EP je potrebný

- **aj keď nie pre všetky typy služieb !!**
- **kedy je treba ZEP aplikovať:**
 - **jednotná, jednoznačná a dôveryhodná identifikácia používateľa služby**
 - **zabezpečenie neodmietnuteľnosti transakcie**
 - **zabezpečenie potvrdenia (dôveryhodnosti) informácie**
 - **zabezpečenie dôveryhodnej integrity údajov**
- **pre mnohé služby netreba identifikáciu používateľa – anonymné služby**
 - **hrozba DOS pre logiku služby zo strany anonymných používateľov**

3. **Koncepcia riešenia**

■ **Základné princípy budovania elektronického portálu**

- **virtuálna centralizácia služieb**
- **otvorenosť a štandardizácia**
- **členenie podľa typov služieb (používateľov)**
- **integrácia na komerčné portály**
- **bezpečnostné aspekty**
- **organizačné aspekty**

Centralizácia riešení

- **centrálne miesto prístupu k všetkým službám**
 - virtuálne centralizovaný portál („tu všetko nájdem“)
 - centralizácia info o stave transakcií používateľov
- **integračné miesto pre IS jednotlivých „úradov“**
 - integračná platforma pre realizáciu definovaných procesov nad IS orgánov štátu
 - integračné body na systémy tretích strán (napr. platby)
 - zdieľanie súčastí infraštruktúry

Otvorenosť a štandardizácia

- **budovanie na publikovaných štandardoch**
 - integračné štandardy pre pripájanie systémov
 - dátové štandardy pre výmenu informácií
 - jednotná bezpečnostná politika
 - od priemyselných štandardov k „štandardom vládneho portálu“
- **integračné rozhranie a infraštruktúra**
 - integrácia funkcií do nadrezortných procesov
 - možnosť využitia moderných technológií – Web Services
- **dosiahnutie primeranej adaptability do budúcnosti**

Členenie podľa typov služieb

- **zónové členenie portálu podľa typov služieb**
- **pre občanov (G2C)**
 - vzor môže byť OBCAN.SK (členenie podľa životných udalostí)
 - nadrezortné procesy implementované priamo na portáli
- **pre komerčné subjekty (G2B)**
 - prepojenie na špecializované portály (napr. daňový alebo colný), u ktorých centrálné riešenie nie je praktické (napr. problematická centralizácia práv a autorizácie používateľov – pre každý systém iná)
 - integrácia na služby komerčných portálov
- **pre potreby štátnej administratívy (G2G)**

Komerčné portály

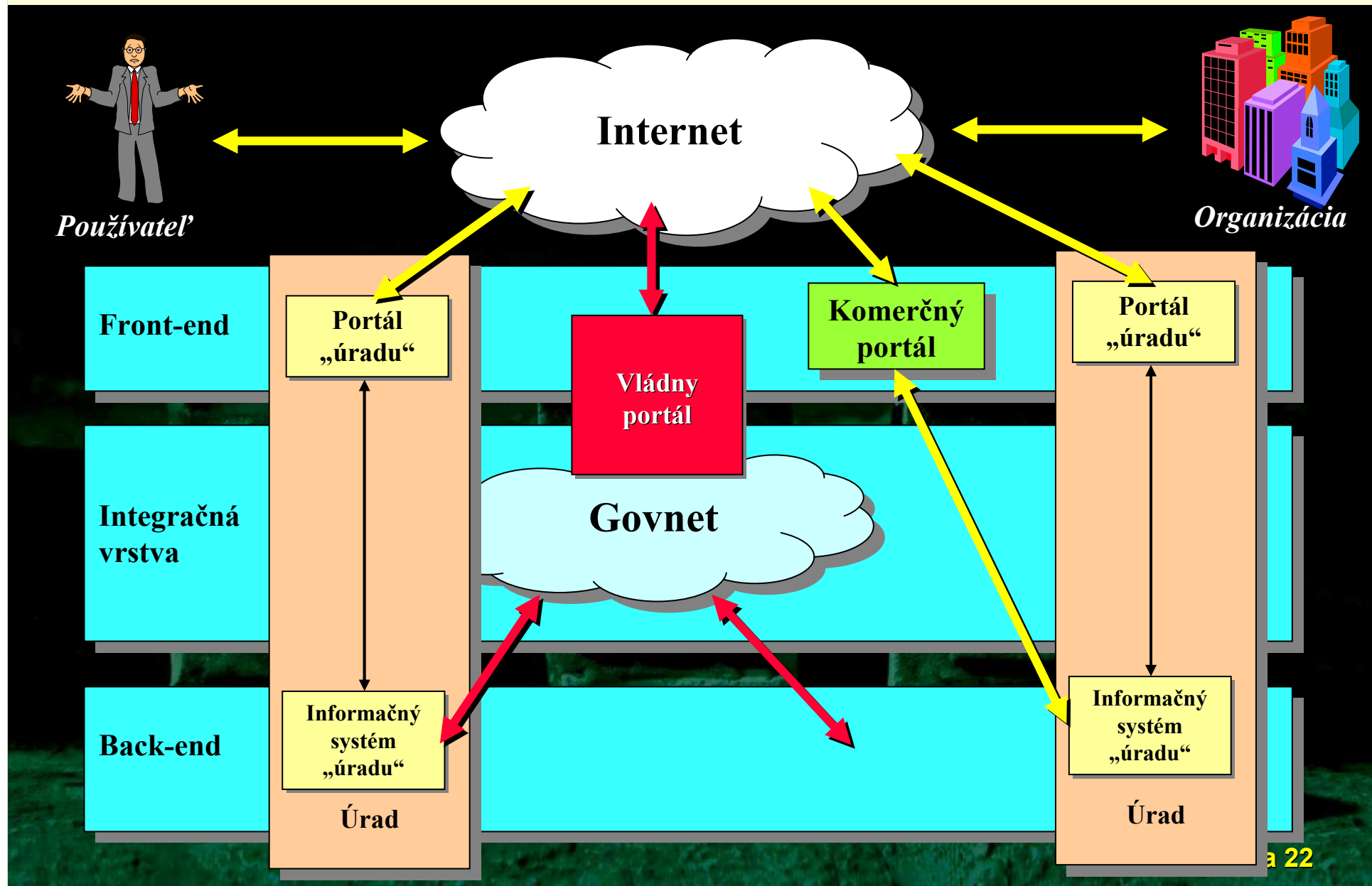
- **komerčná sféra využíva komplexné procesy, ktoré presahujú rozsah štátnej správy**
 - potreba integrácie viacerých subjektov mimo rámec štátnej správy (legislatívny rámec)
 - externé subjekty poskytujúce služby na komerčnej báze – problematická integrácia komerčných poplatkových schém v procesoch štátnej správy
- **využitie komerčných portálov**
 - outsourcing vybraných procesov pre orgány štátnej správy (niekedy aj bezplatne)
 - nové (rozšírené) funkcie poskytované používateľom – na báze integrácie do komplexných procesov aj mimo štátnej správy
 - presunutie komerčnej stránky komplexných procesov mimo štátnu správu

Bezpečnostné aspekty

- **ochrana centrálnej infraštruktúry**
 - centralizácia prostriedkov na budovanie bezpečnostných riešení
 - zdieľanie kritických komponentov (funkcií PKI)
- **nasadenie PKI**
 - autorizácia, integrita, neodmietnuteľnosť
 - riešenie prepojenia na systém CA
 - implementácia zaručeného EP
- **implementácia elektronickej podateľne**
 - centralizácia funkčnosti

4. Architektúra riešenia

- **Internet ako základné komunikačné médium**
- **využitie existujúcej infraštruktúry**
 - vládna komunikačná sieť spájajúca jednotlivé subjekty štátnej správy – GOVNET
 - funkčnosť existujúcich IS „úradov“
- **integračná platforma**
 - integrácia IS „úradov“
 - definícia a spracovanie nadrezortných procesov
- **front-end**
 - nové rozhranie, alebo špecializované portály úradov

Základné typy interakcie

- **používateľ – vládny portál**
- **používateľ – portál „úradu“**
- **používateľ – komerčný portál**
- **„úrad“ – vládny portál**

5. Postup budovania

- **zložitosť problému - množstvo argumentov prečo nezačať vôbec**
- **filozofická otázka – ako začať**
 - čo budovať najskôr – IS a služby „úradov“, alebo integračnú platformu (dilema vajce sliepka)
 - všetko so všetkým súvisí
- **nutnosť postupného budovania**
 - finančná náročnosť
 - zložitosť problému
- **využitie existujúcich riešení**
 - existujúce „portály“ a služby
 - vytváraný „model procesov“

Doporučovaný postup

- **potreba POSTUPNÉHO budovania**
 - jadro integračnej platformy s postupným pripájaním služieb
- **centralizácia prevádzky infraštruktúry**
 - centrálné riešenie dostupnosti 7x24 (kto ?)
 - IS „úradov“ postačujú aj v pracovnej dobe
- **centralizácia zodpovednosti za rozvojové projekty – nadrezortný subjekt (KTO ?)**
- **Financovanie**
 - interné projekty rezortov
 - centralizované financovanie rozvoja portálu
 - komerčné subjekty

6. Otvorené otázky

■ Legislatíva

- vytvorenie legislatívnych podmienok pre poskytovanie elektronických služieb
- uznávanie elektronických dokumentov

■ Organizácia

- riešenie budovania portálu
- riešenie prevádzky
- riešenie financovania projektov

Otázky súvisiace s EP

- **riešenie elektronickej podateľne**
 - centralizovaná alebo pre každý „úrad“ ?
- **podpisovanie za organizáciu**
 - konkrétny pracovník alebo „organizácia“ ?
- **automatické podpisovanie**
 - je v súlade so zákonom ?
 - ako organizačne a procedurálne riešiť zodpovednosť ?
- **d'alšie problémy**
 - časová pečiatka
 - certifikácia zariadení pre ZEP

Otázky ?